

De Tweede Kamer
t.a.v. Bureau Woordvoering Kabinetsformatie
Mw. Mariëtte Hamer
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Datum:

21 mei 2021

Onderwerp:

Inbreng voor de formatie

Geachte mevrouw Hamer,

Middels deze notitie geven Holland Solar, NWEA en Energie-Nederland de kansen en aanbevelingen weer voor zonne- en windenergie, met het oog op een nieuw regeerakkoord.

Dankzij het Klimaatakkoord en de Klimaatwet hebben we in de afgelopen jaren flinke stappen kunnen zetten in de groei van bronnen voor hernieuwbare elektriciteit. Voor bedrijven binnen de zon- en windsector -zowel de grote ondernemingen als het MKB - betekent een sterke Nederlandse thuismarkt ook de mogelijkheid om internationale verdienkansen te verzilveren. Daarmee draagt onze sector bij aan het exportpotentieel, de werkgelegenheid, de reductie van broeikasgassen en hiermee aan de Nederlandse economie.

De uitdagingen voor de komende tijd zijn om een duurzame elektrificatie tot een succes te maken en omwille van de investeringsbereidheid ook aandacht te blijven houden voor een goede business case voor wind en zon. Verduurzaming van onze energievoorziening vraagt om meer duurzaam opgewekte elektriciteit. De huidige elektriciteitsvraag is 120 TWh. Onze verwachting is dat dit minstens 180 TWh zal zijn in 2030. De volledige elektriciteitsvraag groeit nog steeds door onder meer elektrificatie van de industrie, datacenters, elektrische auto's en het gebruik van warmtepompen.¹ Dit is conform de verhoging van de EU-doelstelling naar ten minste 55% broeikasgasreductie in 2030. De zonne- en windsector kunnen deze extra vraag leveren, in samenwerking met de andere sectoren. We presenteren hieronder een reeks concrete beleidsvoorstellen die hiervoor de komende paar jaar nodig zijn.

¹ De Klimaatakkoord Stuurgroep Extra Opgave en het CE-rapport Elektrificatie en vraagprofiel 2030 tonen voor 2030 een extra vraag van 45 TWh voor elektrificatie van de industrie en 20 TWh voor elektrificatie van de mobiliteit en gebouwde omgeving.

De verdere groei van wind en zon op land betekent ook dat er meer aandacht nodig is voor publieke acceptatie. Zowel NWEA als Holland Solar hebben gedragscodes afgesloten samen met bewoners-, natuur- en milieuorganisaties. De aangesloten bedrijven omarmen de zonneladder en werken in nauwe overeenstemming met de omgeving. Ook het streven naar lokaal eigendom is hierin opgenomen. Energiecoöperaties werken samen met bedrijven en zijn vaak lid van onze brancheorganisaties. Voor wind op zee is het Noordzeeakkoord afgesloten waarin afspraken staan omtrent het aanwijzen van nieuwe windenergiegebieden en het omgaan met andere belangen die spelen op de Noordzee, zoals de visserij en natuur.

De sector begrijpt dat de energietransitie veel kan betekenen voor de leefomgeving en we omarmen daarom het vroegtijdig betrekken van burgers via bijvoorbeeld burgerfora, zoals voorgesteld is in het rapport Brennickmeijer. Draagvlak moet wat ons betreft wel hand in hand gaan met een noodzakelijke opschaling van hernieuwbare opwek.

We presenteren hieronder concrete beleidsvoorstellen die een plek verdienen in een Regeerakkoord.

Elektrificatie als motor achter de verduurzaming

De Nederlandse zonne- en windsector kan de extra energie leveren, die nodig is voor elektrificatie inclusief het leveren van groene waterstof. Dit is veelbelovend mede door de snelle kostendaling ten opzichte van alternatieven. Elektrificatie en waterstof-elektrolyse komen echter niet automatisch van de grond. De Europese staatsteunkaders en de hernieuwbare energie-richtlijn geven onvoldoende stimulansen en ook de huidige SDE++ draagt nog onvoldoende bij.

Voorstellen

1. Elektrificatie

- a. Ontwikkel een specifiek steunmechanisme voor directe elektrificatie en voor groene waterstof-elektrolyse. Geef deze steun bij een inzet van elektriciteit uit aantoonbare, hernieuwbare Nederlandse opwek (zonne- of windpark). Neem als overheid regie op nationaal niveau om structurele coördinatie tussen duurzame elektriciteit en additionele elektrificatie van de industrie te realiseren.

2. Ruimte voor extra hernieuwbare energie ²

- a. Er moet zo spoedig mogelijk begonnen worden met de het reserveren van extra ruimte voor CO₂-vrije opwek en infrastructuur. Daartoe: wijs, conform de afspraken uit het Noordzeeakkoord zo snel mogelijk gebieden aan voor de ontwikkeling van 20-40 GW-wind op zee, ter realisatie deels voor 2030.
- b. Creëer een programma om grote daken en parkeerplaatsen geschikt te maken voor zon-op-dak.
- c. Verruim de mogelijkheden voor hernieuwbaar op land tot (ruim) boven de 35 TWh voor 2030. Dit sluit aan bij de afspraak uit het Klimaatakkoord dat de doelstellingen worden herzien bij verhoging van de EU-klimaatdoelstelling en bij een hogere vraagverwachting. Dit creëert een realistisch groeipad naar een volledige duurzame energievoorziening in 2050.

² Het rapport 'Bestemming Parijs' van de commissie onder leiding van Laura van Geest stelt terecht: "De ruimtelijke inpassing van CO₂-vrije elektriciteit is tijdrovend, waardoor nu al moet worden begonnen met het reserveren van extra ruimte voor CO₂-vrije opwek en infrastructuur."

Naar een zeker en volledig duurzaam energiesysteem

NWEA, Holland Solar en Energie Nederland willen toewerken naar een jaarrond volledig duurzaam energiesysteem, dus ook op momenten dat de zon niet schijnt en de wind niet waait. Dat vereist investeringen in nieuwe CO₂-vrije flexopties in het energienet. Zonnestroomsystemen en windturbines worden almaar efficiënter en goedkoper en kunnen steeds meer uren produceren; bijna alle dagen van het jaar is er productie uit zon en wind. Overschotten in elektriciteitsproductie zijn goed te 'matchen' met tekorten op een ander moment door opslag (in batterijen), conversie (bijvoorbeeld in waterstof), interconnectie of via vraagsturing in de industrie of slim laden van elektrische auto's. Fossiele elektriciteitscentrales gaan in de toekomst steeds meer fungeren als achtervang, die rol zal steeds kleiner worden. Uiteindelijk zal deze rol geheel moeten worden overgenomen door CO₂-vrije flexopties zoals het ombouwen van aardgascentrales naar groene waterstofcentrales, vraagsturing en opslag. Het is belangrijk deze overgang goed te sturen.

Voorstellen

3. *Om de flexibiliteit van het systeem te stimuleren stellen wij voor om:*
 - a. De dubbele energiebelasting bij opslag zo snel mogelijk te beëindigen.
 - b. De nettarieven voor grootverbruikers aan te passen (afschaffen van kWmax en van de korting grootverbruikers bij gelijk afnameprofiel).
 - c. Een correctie op de salderingsregeling door te voeren, zodat direct gebruik en thuisopslag van eigen zonnestroom gestimuleerd wordt.
 - d. Financiering te geven aan pilot- en demonstratieprojecten voor CO₂-vrije flexopties.
 - e. Een SDE++ categorie voor 'uitgestelde invoering' van elektriciteit voor zon en wind.

Een eerlijk speelveld voor schone energie

Voor het slagen van de energietransitie in Nederland is het cruciaal dat de inzet van duurzame elektriciteit en duurzame warmte (waaronder zonnewarmte) kan concurreren met de inzet van aardgas in gebouwde omgeving en in de industrie. Dat is op dit moment niet het geval. Aardgas wordt in alle schijven per eenheid energie fors lager belast dan elektriciteit. Het ETS werkt als systeem goed, tegelijk is de ETS-CO₂-prijs nog steeds te laag om dit gat tussen fossiele bronnen en duurzame energie te compenseren. Deze CO₂-prijs geldt bovendien slechts voor een klein deel van de afnemers. Dit kan en moet beter.

Voorstellen

4. Uiteindelijk moet de gehele elektriciteitsproductie duurzaam zijn. We vragen het volgende kabinet om hiervoor een routekaart te ontwikkelen.
5. Zorg voor een energiebelasting systeem dat de overgang naar duurzame energie op verstandige wijze stimuleert, door stapsgewijs elektriciteit lager te gaan belasten dan aardgas. Zonthermie verdient extra steun middels verhoging van de energiebelasting op aardgas. Met zon kan immers ook efficiënt en direct warmte geproduceerd worden voor de verwarming van huizen, met lage infrastructuurkosten.
6. De subsidie voor wind op zee is reeds beëindigd en zal na 2025 eindigen voor wind op land en zon-PV. De extra vraag door elektrificatie komt enkele jaren later van de grond. Voor deze tussenliggende jaren moet er een alternatieve regeling worden ontwikkeld die voldoende investeringszekerheid biedt.

Elektriciteitsnet voor de toekomst

Als we niet tijdig en doortastend ingrijpen wordt de netinfrastructuur de zwakste schakel van de energietransitie³. Behalve netbeheerders kunnen ook marktpartijen kosten-efficiënt een grote rol spelen bij het stabiel houden van ons elektriciteitsnet. Pieken in de netbelasting kunnen door marktpartijen worden voorkomen door opslag (in batterijen), conversie (zoals naar waterstof) of curtailment (het aftoppen van het beschikbare vermogen).

Voorstellen

7. Maak het de netbeheerders makkelijker om anticiperend te investeren. Aanvullend kunnen publieke middelen beschikbaar worden gesteld, bijvoorbeeld via het Recovery & Resilience fund (Corona herstelfonds) voor Nederland (tot 5,6 miljard).
8. Indien een zon- of windpark niet kan worden aangesloten, moeten netbeheerders worden verplicht om voldoende netverzwaringen op te nemen in het investeringsplan. Verplicht netbeheerders tot het uitvoeren van het investeringsplan.
9. Leg in de Energiewet 1.0 bindende voorwaarden op aan netbeheerders om marktpartijen via o.a. congestiemanagement te contracteren voor kosteneffectieve marktoplossingen ter verlichting van de netbelasting.

Met vriendelijke groet,

Peter Molengraaf
Voorzitter Holland Solar

Hans Timmers
Voorzitter NWEA

Medy van der Laan
Voorzitter Energie-Nederland

Contact:

Amelie Veenstra
Directeur Holland Solar
amelie.veenstra@hollandsolar.nl
tel: 06-101 51 553

³ Het rapport 'Bestemming Parijs' van de commissie onder leiding van Laura van Geest pleitte voor "Regie en coördinatie op de ontwikkeling van toekomstige infrastructuur om 'kip-ei' problemen te doorbreken ...".